

הלכות תפלה וברכת כהנים פרק י

פרק י

טעויות בתפלה

א.

התפלל ולא כיון

מי שהתפלל ולא כוון את ליבו - יחזור ויתפלל בכוונה.

ואם כוון ליבו בברכה ראשונה - שוב אינו צריך.

טענה

מי שטעה באחת משלש ברכות הראשונות - חוזר לראש.

ואם טעה באחת משלש אחרונות - חוזר לעבודה.

ואם טעה באחת מן האמצעיות - חוזר לתחילת הברכה שטעה בה.

ומשלים תפילתו על הסדר.

טעות שליח ציבור

וכן שליח ציבור שטעה כשהוא מתפלל בקול רם, על דרך זה הוא חוזר:

ב.

אבל אם טעה שליח ציבור כשהוא מתפלל בלחש, אני אומר שאינו חוזר

ומתפלל בלחש פעם שניה, מפני טורח הציבור, אלא סומך על התפילה

שמתפלל בקול רם, והיא שאם טעה בה לעולם חוזר כמו שהיחיד חוזר:

שליח ציבור שטעה ונבהל, ולא ידע מהיכן יתחיל, ושהה שעה - יעמוד אחר תחתיו.

ואם טעה בברכת המינים - אין ממתינין לו, אלא מיד יעבור אחר תחתיו, שמא מינות נזרקה בו.

והוא שלא התחיל בה, אבל אם התחיל בה - ממתינין לו שעה:
ולא יהא השני סרבן באותה שעה.

לאיפה הוא חוזר

ומהיכן הוא מתחיל? מתחילת הברכה שטעה בה הראשון, אם טעה באחת מן האמצעיות.

אבל אם טעה באחת משלש ראשונות, מתחיל השני מן הראש,
ואם טעה באחת מן האחרונות, יתחיל השני מן העבודה:

האומר, "איני יורד לפני התיבה מפני שבגדי צבועין" - אף בלבנים לא יעבור באותה התפילה.

אמר, איני עובר מפני שיש ברגלי סנדל, אף יחף לא יעבור:

ספק התפלל

מי שנסתפק לו אם התפלל או לא התפלל - אינו חוזר ומתפלל, אלא אם כן התפלל תפילה זו על דעת שהיא נדבה, שאם רצה היחיד להתפלל כל היום תפילות נדבה, יתפלל.

מי שהיה עומד בתפילה ונזכר שכבר התפלל - פוסק, ואפילו באמצע הברכה.

ואם היתה תפילת ערבית - אינו פוסק, שלא התפלל אותה מתחילה אלא על דעת שאינה חובה:

בלבול בתפלות

ז.

מי שטעה והתפלל של חול בשבת - לא יצא.

ואם נזכר והוא בתוך התפילה - גומר ברכה שהתחיל בה, וחוזר ומתפלל של שבת.

במה דברים אמורים, במעריב או בשחרית ובמנחה, אבל במוסף - פוסק, ואפילו באמצע הברכה.

וכן אם השלים תפילה של חול על דעת שהיא מוסף - חוזר ומתפלל מוסף. אחד שבת ואחד יום טוב או ראש חודש:

הזכרת גשמים

ח.

מי שטעה בימות הגשמים ולא אמר מוריד הגשם ולא מוריד הטל - חוזר לראש. ואם הזכיר הטל - אינו חוזר.

ואם טעה בימות החמה ואמר מוריד הגשם - חוזר לראש.

ואם לא הזכיר טל - אין מחזירין אותו, שאין הטל נעצר, ואינו צריך בקשה:

ט.

מי ששכח השאלה מברכת השנים,

אם נזכר קודם שומע תפילה - שואל את הגשמים בשומע תפילה.

ואם נזכר אחר שבירך שומע תפילה - חוזר לברכת השנים,
ואם לא נזכר עד שהשלים כל תפילתו - חוזר ומתפלל שניה:

יעלה ויבוא

י.

טעה ולא הזכיר יעלה ויבוא,

אם נזכר קודם שישלים תפילתו - חוזר לעבודה ומזכיר,
ואם נזכר אחר שהשלים תפילתו - חוזר לראש.

ואם היה רגיל לומר דברי תחנונים אחר תפילתו, ונזכר אחר שהשלים
תפילתו קודם שיעקור רגליו - חוזר לעבודה:

יא.

במה דברים אמורים, בחולו של מועד, או בשחרית ומנחה של ראשי חודשים,
אבל ערבית של ראש חודש, אם לא הזכיר אינו חוזר:

שליח ציבור

יב.

כל מקום שחוזר היחיד ומתפלל, שליח ציבור חוזר ומתפלל אם טעה כמותו
בעת שמתפלל בקול רם.

חוץ משחרית של ראש חודש, שאם שכח שליח ציבור ולא הזכיר יעלה
ויבוא עד שהשלים תפילתו, אין מחזירין אותו, מפני טורח הציבור, שהרי
תפילת המוספין לפניו שהוא מזכיר בה ראש חודש:

עשרת הימים שמראש השנה ועד יום הכיפורים, טעה וחתם בהם בברכה שלישית האל הקדוש - חוזר לראש.

טעה וחתם באחת עשרה אוהב צדקה ומשפט - חוזר לתחילת הברכה וחותם בה המלך המשפט, ומתפלל והולך על הסדר.

ואם לא נזכר עד שהשלים תפילתו - חוזר לראש.
אחד יחיד ואחד ציבור:

הבדלה

יד.

טעה ולא הזכיר הבדלה בחונן הדעת - משלים תפילתו ואינו צריך לחזור.
וכן מי שלא הזכיר על הניסים בחנוכה ופורים, ועננו בתפילת תענית - אינו חוזר ומתפלל, אחד יחיד ואחד ציבור.

ואם נזכר קודם שיעקור רגליו, אומר עננו אבינו עננו וכו' כי אתה שומע תפילה פודה ומציל בכל עת צרה, יהיו לרצון אמרי פי וכו':

ערב שבת

טו.

שכח ולא התפלל מנחה בערב שבת - יתפלל ערבית שתים של שבת.
וכן ביום טוב.

שכח ולא התפלל מנחה בשבת או ביום טוב - מתפלל במוצאינה ערבית שתים של חול, מבדיל בראשונה ואינו מבדיל בשניה.
ואם הבדיל בשתיהם, או לא הבדיל באחת מהם - יצא.

אבל אם לא הבדיל בראשונה והבדיל בשניה - חוזר ומתפלל תפילה שלישית, מפני שהראשונה לא עלתה לו, מפני שהקדימה לתפילה שהיא תפילת ערבית.

וכל המתפלל שתי תפילות, אפילו שחרית ומוסף - לא יתפלל זו אחר זו, אלא ישהה בין תפילה לתפילה כדי שתתחונן דעתו עליו:

תפלה עם הציבור

טז.

אסור לו למתפלל בציבור שיקדים תפילתו לתפילת הציבור.

הנכנס לבית הכנסת ומצא ציבור מתפללין בלחש,

אם יכול להתחיל ולגמור עד שלא יגיע שליח ציבור לקדוש - יתפלל,

ואם לאו - ימתין עד שיתחיל שליח ציבור להתפלל בקול רם, ויתפלל

עמו בלחש מלה במלה עד שיגיע שליח ציבור לקדושה, עונה הקדושה

עם הציבור, ומתפלל שאר התפילה לעצמו.

ואם התחיל להתפלל קודם שליח ציבור, והגיע שליח ציבור לקדושה - לא

יפסיק, ולא יענה קדושה עמהן.

וכן לא יענה אמן יהא שמיא רבה מברך והוא באמצע התפילה, ואין צריך

לומר בשאר הברכות: